

De opwekking van de dochter van Jairus

Beste vrienden,

Een docteur vragen om commentaar te geven bij het verhaal van de opwekking van de dochter van Jairus lijkt toch wel uitdagend. Ik kreeg echter ook een hint mee en er is één zin die de kern van het betoog zal vormen, een bijna louter als afsluiter geschreven zin: *“hij gaf opdracht haar te eten te geven”*.

Dit verhaal is het verhaal van een radeloze vader omdat zijn dochter wegwijnt en hij geen greep meer krijgt op de situatie.

Het is ook het verhaal van een levenloos meisje dat niet dood is maar niet meer beweegt, tot niets meer bewogen kan worden.

Het is het verhaal van de opwekking door iemand die van buitenaf beter zicht heeft op wat er gaande is, iemand bovendien met mensenkennis en charisma, en naar ik veronderstel met veel liefde, die wel contact kan maken en het meisje aanspreekt en raakt, waarna ze ontwaakt.

En dan geeft hij hen een vermaning en een opdracht: “zeg nu nergens dat dit een mirakel is maar geef dat meisje wat te eten”.

“Geef dat meisje wat te eten”

Dit verhaal gaat over vruchtbaarheid en vruchtbaarheid heeft een meer vrouwelijke en een meer mannelijke dimensie: enerzijds de ontvankelijkheid (mij geschiedde naar uw woord), anderzijds het eigen initiatief. Ik wil het in deze bezinning hebben over het vaderschap, het meer actieve aspect van vruchtbaarheid.

Vele jaren geleden verscheen een mooi boekje van Cornelis Verhoeven, Nederlands classicus en filosoof onder de titel *“De resten van het vaderschap”*. Mijn bezinning steunt op zijn schrijven.

Vooraf twee opmerkingen:

- vrouwen moeten zich niet buitengesloten voelen: wat als vaderschap beschreven wordt behoort niet uitsluitend tot de man zoals ook de ontvankelijkheid niet louter het privilege is van de vrouw.
- Waar ik enigszins idealiserend spreek over het vaderschap spreek ik niet over mezelf.

Laat ons beginnen met beelden van de klassieke vader:

De beschermende vader

Bij vader is het veilig. Biologisch is hij de sterke figuur en historisch wordt van hem verwacht dat hij gezin, familie en leefgemeenschap zal beschermen. Jongens leerden enkele eeuwen geleden niet rekenen en schrijven maar vechten om de eigen gronden te verdedigen. Heden vind je ook vrouwen in het leger en bij de politie en om je gezin te beschermen kun je beter leren rekenen dan vechten. Oorlog vinden we gruwelijk en zinloos al kan men zich ook

afvragen of we als vaders van vandaag sommige waarden nog waardevol genoeg achten om er zijn leven of zelfs maar een beetje van zijn comfort te riskeren.

De werkende vader

Tot ongeveer mijn generatie, zeker die van mijn ouders, was het vaders verantwoordelijkheid om door werk het brood te verdienen en in te staan voor de materiële welvaart van het gezin. Als de vrouw uit werken ging was het teken dat er een economische nood was. Heden is de rolverdeling grondig veranderd en is ook de waardeschaal gewijzigd. Werken is niet meer in de eerste plaats zorgen voor de materiële behoeften maar zelfontplooiing. Dat geldt dan uiteraard voor beide seksen.

De normerende vader

“Een huisgezin is heel verdraaid waar ’t haantje zwijgt en ’t hennetje kraait”. Deze leuze heb ik altijd weten hangen bij mijn grootmoeder hoewel ze al tientallen jaren weduwe was. Klassiek was het de taak van de vader om ’s avonds de stoute kinderen te straffen. Vader was degene die het wist en dus recht op spreken had. Hij had de verantwoordelijkheid om de normen en waarden door te geven. God was zonder enige twijfel God de Vader en hij was de rechtvaardige maar daarom niet minder te vrezen God

“Geef dat meisje te eten.”

Heeft het de dochter van Jairus aan één van deze aspecten ontbroken? We weten we er zeer weinig van maar we lezen toch dat ze de dochter was van de overste van de synagoge. In hedendaagse termen zal haar vader minder verdiend hebben dan een goeie middenstander, laat staan een lokale Abraham met een grote kudde maar er zal brood op tafel geweest zijn. Aan normen zal het allerminst ontbroken hebben, meer waarschijnlijk waren ze zo onontkoombaar dat er nog weinig eigen ruimte overbleef. Het gezin van een lid van de clerus zal een voorbeeldfunctie gehad hebben en dat laat je niet makkelijk toe jezelf te zijn.

Waarom kan het echt ontbroken hebben?

Op een verrassende manier stelt Cornelis Verhoeven deze drie kwaliteiten van het vaderschap als de kenmerken van de **“afwezige vader”**. Samengevat kun je zeggen: vader stelt thuis zijn wetten zodat hij met gerust gemoed het huis kan verlaten om de rol te spelen die hij voor zichzelf heeft uitgekozen, om te werken of te strijden en daarna naar huis terug te keren waar alles op zijn plaats staat, iedereen op hem wacht en zijn terugkeer met vreugde of tenminste met opluchting begroet. Uiteindelijk zorgt de zich uitslopende en rechtschapen vader toch vooral voor zichzelf.

Zijn de genoemde waarden kenmerken van de afwezige vader dan is wat we nodig hebben een **“aanwezige vader”**.

Hier zou ik jullie een andere metafoor van het vaderschap willen voorstellen. De metafoor van de **spelende vader**.

Ondertussen reeds vele jaren geleden verbleven we in een knus hotel met zwembad in de Provence. We waren daar getuige van prachtige taferelen van een jonge vader en zijn

ongeveer anderhalf jaar oud dochtertje. Steeds opnieuw nodigde het meisje vader uit om samen in het water te stoeien en met eindeloos geduld en grote tederheid werden rondjes gemaakt, dobberde ze op vaders buik en gingen ze zelfs samen kopje onder. Vader werd beloond met grote pret en onwankelbaar vertrouwen.

Een spelende vader is een aanwezige vader. Het lijkt er op dat hij eerder waardeloos bezig is: “het is maar spel”. De inhoud van het spel doet er niet toe want kan door een ander spel vervangen worden. Tenzij het spel een beroep is, maar dan wordt het werken, brengt het niets op. Als wij spelen toch belangrijk vinden dan is het om het spelen zelf, dit wil zeggen om de aanwezigheid van de spelende partners en het genot van de handeling. Spelende vaders zijn genietende vaders en hen bezig zien is delen in een verlangen dat aanstekelijk werkt.

Zo noem ik hier het vaderschap het “**Verlangen dat een verlangen wekt**” En dit Verlangen wil ik graag met een hoofdletter schrijven. Het mag niet verward worden met begeerte: de begeerte verdwijnt in contact met het begeerde object, het is voldaan. Verlangen daarentegen verdwijnt niet maar zal in en door het contact met het verlangde steeds verder en dieper groeien. Het zal de ander niet opslokken maar integendeel bij die ander hetzelfde verlangen doen ontstaan.

Dit vaderschap heeft enkele kenmerken:

Dit vaderschap is **adoptie**. Adoptie is uitverkiezing: gij zijt, gij wordt mijn uitverkoren kind. Aan jou wil ik mijn eigen leven doorgeven. Jij mag mijn naam dragen of mijn werk voortzetten, wie weet mijn dromen realiseren. Van dat kind kan je uiteraard de biologische vader zijn maar ook gewoon, of buitengewoon, de mentor.

Dit vaderschap is **belangloos**: let op, er zijn geen louter egoïstische en louter belangloze vaders. In onze pogingen tot vader zijn is het waarachtige deel belangloos: ik wil je mijn leven doorgeven, je mag mijn naam dragen en je zult er *je eigen weg mee gaan, je eigen leven leiden*. Dit is niet altijd even vanzelfsprekend. Als een kind niet wil studeren of in een ver land zijn vriend/vriendin vindt, als hij een geheel andere ideologische weg gaat, als hij seksueel anders geaard is, dan zal men makkelijker optreden als beschermer van “wat goed is voor hem/haar” dan het de zegen te geven voor wat het zelf gekozen heeft. **Het vaderschap is zegen**: “Ik zegen jouw leven met het diepste Verlangen van waaruit ik leef”. Zegen is een geschenk en een echt geschenk is belangloos: dit was van mij en is nu van jou. Ik verwacht niet iets terug. Van een echt geschenk wordt niet gecontroleerd wat de ontvanger ermee doet.

Dit vaderschap is **genot**. Het kind is meer het kind van vaders dromen dan van zijn werken. Zoals iedereen gaat deze vader werken, neemt risico's, tekent de krijtlijnen van een respectvol leven in gemeenschap. Hij beschouwt zich echter niet als de man of vrouw die zich opgeofferd en uitgesloofd heeft maar die geniet van wat hij doet en wat hij doorgeeft. Ook dit is niet in alle omstandigheden vanzelfsprekend. Een kind kan ziek of zwak zijn, lastig en puberen dat je uit je eigen huis zou vluchten, een handicap hebben dat je genot op de proef stelt. In onze straat woont een jongeman, zijn aangezicht is door aangeboren misvorming niet om aan te zien. Dan zie ik zijn moeder voor ogen en denk ik: kon je ook dit kind in je armen nemen? Kon je het spel kunnen spelen dat dit kind blij maakte? Op een trouwfeest zat ik bij de moeder van een zwaar autistische jongen. Toen de muziek begon te spelen en koppels aan het dansen gingen geraakte hij daardoor geobsedeerd en dreigde de dansvloer te verstoren. De moeder stond op en ging met hem dansen, ze ving zijn houterige motoriek op, danste op zijn maat en op de juiste afstand. Ze danste op de dansvloer, in het zicht van iedereen en toonde

zich als zijn moeder. En hij kwam tot rust. In een gezin kunnen meerdere kinderen zijn, waarvan er één zijn plaats niet vindt. Hebben we dan zijn spel niet gevonden, en waarom?.

Het vaderschap is **zegen** en zegen is bevrijding: jij krijgt het leven tenvolle, het zal je eigen leven zijn en daarom zal het je aan niets ontbreken, daarom zal jij van niemand slaaf zijn.

Ik eindig met de prachtige zegen uit het bijbels verhaal van Isaac aan Jakob:

Toen Isaak de geur van zijn kleren rook,
Sprak hij over hem deze zegen uit:
“Ja de geur van mijn zoon
Is als de geur van een akker
Die door Jahweh is gezegend,
Dauw van de hemel zal God
Je geven, vruchtbare grond,
Met overvloed van koren en most.
Volken zullen je dienen
Naties voor je buigen”

Als je weet dat je gezegend bent, dan ben je van niemand slaaf.

Volgende week is het Kerstdag en Kerstdag is traditioneel het feest van het onschuldige kind. Ik ben blij dat ik vandaag het feest van de vader kon voorbereiden: de dag dat God besloot om Vader te worden van elk kind. Elk kind is uitverkoren, ieder van ons blijft kind van een vader en mag verlangen. Als je die Vader kunt aanvaarden dan wens ik jullie meteen voor Kerstmis: Geniet ervan.

19 dec 2010
Jacques Goethals